

neus, famosus deceptor, Vespasiano addictissimus, Alexandriae degeret. 6° Adèò verum est Vespasianum sibi miraculorum donum non arrogasse, ut, teste Tacito, propositionem sibi factam primò irriserit et aspernatus sit, donec tandem, obsecratione et vocibus adulantium in spem inductus, rem tentavit, cujus successum tunc et utilitatem prævidere incipiebat. 7° Ipsi medici consulti responderunt hos morbos non esse insanabiles, sed remediis posse sanari. Dubium est igitur illud miraculum, nec fidem meretur. 8° Suetonius et Tacitus quidem hæc referunt, quia plures illa testabantur; sed historici tunc temporis movent se ea omnia non credere prodigia quæ referunt. *Equidem plura transcribo quàm credo. Nam nec affirmare sustineo de quibus dubito, nec subducere quæ accepi,* ait Livius, decad. 4. lib. 4. Ita Quintus-Curtius, lib. 9. Valerius Maximus, lib. 4, cap. 8. Idem fatentur Polybius, Plutarchus. Quidni igitur idem de Tacito et Suetonio diceretur?

His addo miracula hæc non fuisse peracta in gratiam alicujus doctrinæ vel erroris; ergo ex his non conficitur miracula facta fuisse in gratiam religionis falsæ, qualis erat idolorum cultus: consequenter nihil exindè contrà nos inferri potest. Ad summum sequeretur Deum per hæc miracula Vespasiani electionem approbasse, non verò miracula fieri posse in gratiam religionis falsæ et absurdæ.

5° Addunt Deistæ: Spartianus in vita Adriani, cap. 5. refert Adrianum cæco visum et febricitanti sanitatem restituisse.

Verùm Spartianus ipse monet autorem, ex quo hæc facta deprompsit, illa jocando enarrasse. Ergo, etc.

4° Rursùm, inquit Deistæ et potissimum Bodinus, colloq. Heptaploatum, lib. 6. Apollonius Tyaneus non minùs splendida edidit miracula quàm ea quæ in Evangelio referuntur; v. g. in oratione Ephesi habitâ, mortem Domitiani, eâ horâ quâ contigit, testatus est; Romæ puellam mortuam excitavit; in aëra rapiebatur; ægrotationes curabat; avium loquelam intelligebat, ut refert Philostratus hujus percelebris philosophi historicus.

R. Omnia Apollonii prodigia inter aniles fabulas esse annumeranda, et mirum esse Deistas hæc Christi miraculis opponere. 4° Apollonius quatuor annis antè Christum natus est, et primo Ecclesiæ sæculo vixit; Philostratus verò, qui solus hæc prodigia narrat, anno circiter æræ vulgaris ducentesimo vivebat, non fuit igitur coætaneus, nec suam historiam scripsit nisi centum suprâ viginti et ampliùs post eventum annis. Jam verò, facta tam stupenda quæ referuntur ab unico historico, qui tot annis ab eventu distabat, fidem non merentur. 2° Philostratus ille testatur equidem se hæc scribere fretum auctoritate maximi Ægiensis, Moragenis, et præsertim Damisii qui fuerat Apollonii fidelis discipulus, quique de Apollonii vitâ memoriales libros scripserat, in manibus Juliæ imperatricis depositos, deinceps ad se transmissos. Verùm nihil conficiunt ii memoriales libri per centum et ampliùs annos reconditi, à nemine cogniti. Quis scire potest an verax fuerit ille Damisius? Quod ad Moragenem attinet, ipse

Philostratus illius auctoritatem nihil facit. Maximus Ægiensis de Appollonio nihil ferè scripserat. Aliundè, quis certò scire potest Philostratum illis nihil de suo addidisse, et Damisium reverà hæc scripsisse? Uno verbo cùm non exstent illi memoriales libri, sola superest Philostrati auctoritas. Jam verò scriptor unus, aliundè suspectus, qui duobus circiter sæculis post eventum scripsit, non sufficit ut fidem factis tam mirabilibus conciliet. Philostratus ille videtur hanc historiam confinxisse, ut Christi miraculorum auctoritatem minueret; fuit ille christianorum inimicus, in propria causa loquitur; igitur nullà fide dignus est. 4º Philostratus hæc scripsit, rogante imperatrice Juliã, quæ ipsi prædictos memoriales libros tradiderat. Julia autem mirabilia amabat. Verisimile est igitur Philostratum hanc historiam rebus stupendis ac mirabilibus ornasse, ut imperatrici placeret, atque ut suos lectores recrearet. 5º Philostratus ille vir erat credulus, somnia Pythagoricorum et Theurgiæ arcana admittebat. Quin imò, teste Eusebio contrà Hieroclem, asserit apud indorum Brachmanas ventos et tonitrua in doliis inclusa esse. Scribit indos, si velint fieri invisibiles; Brachmanas extrà terram et in aère suspensos manere, quandiù volunt, et alias similes ineptias. Porrò, quam fidem meretur iste vir credulitate puer? 6º Porphyrius ipse qui Apollonium christianis objicit, tamen ipsum ut magistrum non agnovit; igitur fidem ipsius miraculis non adhibebat. Præterèa, discipulos post se non habuit Apollonius; sectatores reliquit nullos: atqui tamen, si hæc omnia veridica essent, sectatores habuisset, disci-

pulos post se reliquisset, nisi dicatur ipsum nihil docuisse et nullam doctrinam suis miraculis probavisse. In qua hypothesi, hæc miracula non facta fuissent in confirmationem erroris; consequenter causæ rostræ non officiant. 7º Ipse Philostratus præcipuum Apollonii miraculum in dubium adducit; nempe dubitare videtur an puella quam in lucem fecisse reducem legitur Apollonius, verè fuerit mortua; sic enim de hoc facto loquitur: *puellam excitavit ex hac morte quam videbatur oppetiisse*; et postea innuit forsitan hanc gravi lethargo pressam fuisse, ipsi remansisse vitæ scintillam, et pluviam dulcem quæ tunc diffuebat, motum fortassis corpori lethargico restituisse. Reverà, si illud miraculum verum fuisset, sanè tota urbs Roma rem non siluisset, et verisimiliter factum illud per alios historicos relatum esset. Attamen solus de hoc miraculo mentionem habet. 8º Verisimile est Apollonium, qui quinque annis in templo Æsculapii commoratus fuerat, qui varias regiones perlustraverat, philosophos et sophistas innumeros inviserat, multa arcana habuisse, et arte ac industriã stupenda quædam operatum fuisse, quæ à populo et à Philostrato exornata fuerunt et amplificata multum. 9º Ipse sibi discrepat Philostratus; vult enim Apollonium fuisse hominem divinum et omnia per se cognovisse; attamen nominat varios magistros à quibus scientias didicerat: scribit ipsum in itineribus habuisse interpretes, dum tamen intelligebat omnium loquelam, etiam avium.

Cæterum, hanc Apollonii Tyanei historiam confutârunt Eusebius in Hieroclem, cujus opus à præside Cou-

sin in idioma gallicum translatum est; Iluetius demonstr. Evang. prop. 9, cap. 447. Tillemontius, *Histoire des Empereurs*; Dupin, *Dissertation sur les miracles d'Apollonius*, et alii quos consulere est.

Hic non loquimur de prodigiis et sanationibus Aristæ, Cleomedis, Æsculapii, et quibusdam aliis, quæ ab omnibus inter fabulas computantur, vel ope medicamentorum efficiebantur.

Igitur hæc omnia prodigia quæ nobis opponunt Deistæ, commenta sunt, nec comparari queunt cum judæorum et christianorum miraculis, quæ, ut infra videbimus, innumeris et invictis testimoniis nituntur, quæ etiam ab iis quorum intererat hæc negare, admissa fuerunt, quæque non minùs certa sunt quàm facta historica ab omnibus admissa, qualis v. g. existentia et gesta Cæsaris.

Inst. Saltem Mahumes et plures hæretici miracula patrârunt in gratiam erroris; ergo miracula nihil probant.

R. 4° Ad Mahumetem. Infra ostendemus, ubi de religione mahumetana, religionem hanc miraculis non esse firmatam, ipsumque Mahumetem dixisse se non fuisse missum ad miracula patranda. Aliundè si hæc Mahumetis religio miraculis innitatur, quod tamen non admittimus, facilè probatur hæc miracula non esse divina, sive ex absurdis mahumetanæ superstitionis quæ cupiditatibus favet, quæque nonnisi fœda, obscœna prædicat et promittit; sive ex miraculis Christi anterioribus et splendidioribus, quibus adversa fuissent hæc Mahumetis miracula; sive ex eo quòd Christus, cum

Ecclesiam stabiliverit perpetuò duraturam, satis eo ipso præmonuit illi semper esse adhærendum, nusquam verò aliis prophetis, qui contrà eam et contrà Christum militarent.

R. Ad hæreticos. Vel commentitia sunt miracula quæ ipsis tribuuntur; (vixque proferri possunt quæ certis argumentis comprobentur) vel fuerunt facta in confirmationem Dei unius et dogmatum in quibus cum catholicis consentiebant, et tunc nulla est difficultas, siquidem errorem non confirmârunt; vel facta fuerunt in confirmationem doctrinæ hæreticæ et catholicis dogmatibus oppositæ, tuncque eo ipso diabolica demonstrantur, siquidem pugnant tum contrà auctoritatem Ecclesiæ quam Christus instituit supremum controversiarum fidei judicem, et cui infallibilitatis donum pollicitus est, tum contrà omnia miracula ipsius Christi, qui promisit se semper futurum esse cum Ecclesia, igitur in hac ultima circumstantia medium est detegendi erroris. Ergo hæreticorum miracula neminem attentum decipere possunt.

Obj. 9°. Deuteron. 15. v. g. Moïses præmonet non esse credendum prophetæ, etiam miracula patranti: *Si surrexerit, inquit, in medio tui prophetes aut qui somnium vidisse se dicat, et prædixerit signum atque portentum, et evenerit quod locutus est et dixerit tibi, eamus et sequamur deos alienos..... non audies verba prophetæ illius*; ergo miracula Christi, etsi vera essent, non probant ipsum fuisse à Deo missum.

R. 4°. Mirum esse Deistas, qui nec Moïsi, nec Christo

credunt, nobis Christi et Moïsis verba objicere.

R. 2°. Illum textum cum multis sic posse intelligi. *Etiā si surrexerit (per impossibile) in medio tui prophetes.... et dixerit tibi, eamus, sequamur deos alienos.... non audies verba illius.* Si vos à cultu Dei avocet, ipsum fugite ut seductorem. Sic S. Paulus ad gal. 4. dicit : *Licet angelus de cælo evangeliset vobis, præterquam quod evangelisavimus vobis, anathema sit.* Hæc dicit apostolus ut galatæ legi evangelicæ firmiores stent, et licet impossibile sit ut angelus de cælo aliter evangeliset quam apostolus.

R. 2°. Dist. Moïses præmonet prophetam, etiam miracula patrantem, non esse audiendum, cum religionem annuntiaverit legi mosaicæ in ipsa essentia adversam, et cum populum ad sequendos deos alienos hortatus fuerit, concedo : non esse audiendum talem prophetam, cum unice cæremoniarum legalium abrogationem, et cæteròquin doctrinam legi mosaicæ in rebus moralibus consonam, uniusque Dei cultum annuntiabit, nego. Manifestum est Moïsen non posse monere audiendum non esse prophetam miracula patrantem, qui unius Dei cultum et religionem legi mosaicæ in rebus moralibus et per se necessariis consentaneam, quique unice cæremoniarum legalium abrogationem annuntiat. Nam reverà, cæremoniales leges post quoddam temporis intervallum abrogandæ erant, novumque fœdus ineundum erat, ut constat ex Jerem. cap. 54. et fusiùs deinceps ostendemus. Jam verò necessum erat ut qui illam abrogationem annuntiaturus erat, suam missionem miraculis vel prophetiis com-

probaret; ergo Moïses non potuit monere prophetam annuntiantem cæremoniarum legalium abrogationem, et suam missionem miraculis confirmantem non esse audiendum. Reapsè, in textu objecto Moïses loquitur unice de propheta dicente, *eamus et sequamur deos alienos.* Prohibet igitur solummodò ne audiatur propheta ad cultum deorum invitans; non vetat autem audire prophetam cæremoniarum legalium abrogationem prædicantem. Jam verò Christus idololatriam nedum annuntiet, prorsùs evertit; unius Dei cultum, religionem legi mosaicæ, quam frequenter laudat, in moralibus et necessariis consonam prædicavit, suam missionem, ut oportebat, miraculis confirmavit. Ergo audiendus est, nec Moïses significat nullam ei fidem esse concedendam.

Obj. 40° Synagoga apud judæos, sicut Ecclesia apud christianos, erat omnis erroris expers. Ipsius infallibilitas à Christo ipso agnoscitur, cum dixerit Matth. 25. *Super cathedram Moïsis sederunt scribæ et pharisæi. Omnia ergo quæcumque vobis dixerint, facite.* Atqui Synagoga miraculis Christi non credidit, ea nomine Beelzebuth esse facta pronuntiavit; ergo miracula Christi, etsi verè peracta sint, ipsum fuisse à Deo missum minimè demonstrant.

R. Synagoga apud judæos erat infallibilis usque ad novum fœdus ineundum, usque ad Messicæ tempora; esto : dico esto, quia non omnes Synagogam infallibilem fuisse concedunt) : erat infallibilis in perpetuum, nego. Itaque fœdus judæorum non erat perpetuò duraturum : novum fœdus ineundum erat, ut modò an-

notavi et fusè in decursu probabitur; Synagoga tempore adventus Messiae defectura erat, ut vaticinati sunt prophetae; Messiam erat negatura, juxta hoc Danielis oraculum de Messia loquentis, cap. 9. *Populus ejus eum negaturus est*. Igitur si infallibilitas ministerio aaronico, seu Synagoga concessa fuerit, ad summum usque ad abrogationem veteris legis, usque ad novum foedus, et usque ad tempora Messiae. Ergo auctoritas Synagogae non poterat esse sufficiens ad rejiciendum Messiam, cujus muneris erat legalia legis mosaicae praecipua abrogare, et novam legem instituere. Ergo Synagoga nec poterat esse judex miraculorum Messiae, nec controversiae quae nata est eam inter et Christum, qui sese declaravit à Deo missum, ut novum foedus institueret, vetusque irritum faceret; ergo illa controversia unice ex prophetiis, miraculis, et characteribus qui Messiae competere debebant, dijudicanda erat; ergo ut judicetur an Christus sit Messias, an sit à Deo missus ad novum foedus à prophetis praenuntiatum instituentium, unice ad ipsius miracula et Messiae characteres attendendum est. Ipsius missio ut incerta habenda fuit, donec divina certò demonstraretur; at verò ipsius legatio miraculis et aliis Messiae characteribus simul primò divina comprobata est; fides igitur ipsi deneganda non fuit, quidquid à Synagoga pronuntiatum fuerit.

Ad textum Christi, *dist. quaecumque dixerint vobis, facite*, quandiù non constiterit ea esse aperte contraria legi et Moisi cujus cathedram occupant, concedo; aliter, nego. Sic apostolus; epist. ad Coloss. c. 5. ju-

bet ut filii obediant parentibus *per omnia*. Notum est tamen, magis Deo quàm hominibus obediendum esse, si parentes Deo contraria praecipiant.

Ceterùm, constat Christum non significare in omnibus omninò circumstantiis, et sine ulla exceptione, credendum esse scribis et pharisaeis qui tunc Synagogam constituebant; siquidem saepè ipsorum falsas doctrinas coarguit. *Cavete*, inquit Matth. 16. *à fermento Pharisaeorum*, id est, ab eorum doctrina privata, et contraria Moisi aut legi. Cùm itaque Christus miracula edidisset, quae, ex Moise et prophetarum oraculis à Messia edenda erant igitur judei eum condemnantes, contra legem et Moisen docuerunt. Ergo ipsis tunc fides adhibenda non fuit.

Praeterea, hocce testimonium difficultatem facessere non potest, nisi quia Christus ibi praecipisset ut in omnibus et sine ulla exceptione crederetur pharisaeis, et quia ibi significaret Synagogam esse infallibilem in omnibus circumstantiis et sine ulla restrictione: atqui repugnat Christum illud docuisse, aliòquin locutus fuisset contra seipsum, docuisset Synagogae, etiam eum condemnanti, credendum esse; quod idem est ac si docuisset sibi ipsi credendum non esse: quod dictum tam absurdum est ut nihil magis; ergo, etc.

Obj. Deniquè. S. August. tract. 15. in Joan. probationem ex miraculis petitam pro veritate doctrinae à Donatistis allatam repudiat, et Donatistas, semotis miraculis, ad Scripturas provocat. Ergo non valet argumentum ex miraculis depromptum.

R. 1° S. Doctor rejicit miracula quae in causam suam

jaetitabant Donatistæ, ut dubia, ut commenta. *Nemo*, inquit, *vobis fabulas vendat*. At verò, non exindè sequitur S. Augustinum miraculis Christi et apostolorum vim probandi detraxisse. 2°. Rejeit probationem quam Donatistæ, ex miraculis petebant, quia prodigia quæ venditabant Donatistæ, etsi non fuissent commentitia, fiebant extrà et adversùs Ecclesiam, consequenter miraculis Christi qui Ecclesiam constituit, abversabantur. Porrò ejusmodi miracula reapse nihil faciunt. At quid indè contra miracula Christi? 3°. Non præeisè S. Doctor controversiam de vera Ecclesia ex miraculis dirimi non posse affirmat; sed miracula seponit ex utraque parte, ut prolixas disquisitiones de miraculis Donatistorum devitet, et quia brevius in hac disputatione argumentum habebat ex Scripturis petito. Porrò ex his non sequitur S. Augustinum probationem ex miraculis Christi depromptam rejecisse, ut evidens est; constatque ex aliis S. Doctoris operibus in quibus hoc argumento frequentissimè usus est.

COROLLARIUM.

Ex his sequitur miracula qualia sunt ea quæ in Pentateucho et Evangelio narrantur, per se sola et seorsim à prophetiis accepta, habere vim probandæ religionis in cujus gratiam peracta sunt. Sunt enim ipsum sigillum Dei, quo testatur hanc doctrinam esse veram; sigillum autem divinum doctrinæ falsæ apponi non potest. Insuper, quæcumque diximus, ut vinceremus miracula habere vim probandi, à prophetiis non pen-

dent de quibus nihil omninò dictum est. Hinc in thesi abbatis de Prades à Sacra Facultate Parisiensi condemnata est hæc propositio: *Omnes morborum curationes à Christo peractæ, si seorsim sumantur à prophetiis quæ in eas aliquid divini refundunt, æquivoca sunt miracula; quia earum haberent vultum in aliquibus curationes ab Æsculapio factæ*. Quam doctrinam autor arguitur ad verbum ferè hausisse è libris Deistarum hodiernorum, et potissimùm ex lib. cui tit. *Pensées philosophiques*.

His addimus eos qui christiano nomine gloriantur, non posse hanc sententiam defendere, siquidem expressè Scripturis adversatur: nam Christus, ut jam sæpè diximus, sua opera et miracula contrà judæos frequenter advocat sine ullo additamento, sine prophetiarum mentione ullâ: *Si mihi non vultis credere, inquit, operibus credite*. Et alibi: *Væ tibi Corozain, etc. quia si in Tyro et Sidone factæ fuissent virtutes quæ factæ sunt in vobis, in cinere et cilicio pœnitentiam egissent*.

Neque dicant miracula divina à diabolicis non posse distingui nisi per prophetias. Nam etiam, in hypothesi in qua dæmones possent patrare miracula, constat esse notas quibus opus divinum à diabolico secernatur, ut suprà diximus.

Quæres an religio miraculis confirmata, sit metaphysicè certa, id est, nullo modo possit esse falsa. Loquimur de religione firmata miraculis, qualia sunt ea quæ in Pentateucho et Evangelio leguntur.

Antequàm respondeam, notandum est certitudinem

metaphysicam illam esse, quæ fundatur essentiis rerum, quæque falso subjacere nullo modo potest. Duplex est, alia intrinseca, alia extrinseca. Certitudo metaphysica intrinseca habetur ex evidentia convenientiæ inter attributa rei demonstrandæ, qualis est, v. g. certitudo hujus propositionis, *bis duo dant quatuor*. Extrinseca fundatur in principio evidenter quidem cum re demonstranda connexo, sed ita ut, in alia hypothesisi, possit non connecti. Sic, v. g. philosophi sentiunt in præsentis ordine existentiam corporum esse metaphysicè certam, quia sensus nobis referunt existentiam corporum, et quia Deus non esset summè verax, si omnes sensus nos deciperent. Illa tamen certitudo pendet ex præsentis hypothesisi; nulla enim esset, si Deus nobis dedisset medium detegendi erroris. Hinc est tantùm extrinseca illa certitudo. His positis.

R. 1°. Religionem firmatam miraculis non esse metaphysicè certam certitudine metaphysicâ intrinsecâ; siquidem certitudo quam habemus de tali religione, non nascitur ex principiis rei intimis, non nascitur ex evidentia dogmatum quæ in hac religione traduntur.

R. 2°. Illam certitudinem esse metaphysicam extrinsecam. Nam, 1° talis religio ex demonstratis est certa, invictisque momentis innititur; ergo tenemur illam amplecti: atqui, hoc posito, non potest esse falsa; si enim posset esse falsa, teneremur ad falsam religionem amplectendam: atqui, sub Deo summè veraci, summè bono, summè provido, repugnat ut teneamur ad falsam religionem amplectendam; fieri enim non potest ut Deus summè verax et providus constituat nos in his

circumstantiis in quibus teneamur religioni mendaci fidem dare, perversamque morum disciplinam observare; ergo, etc.

2° Deus præcipit ut religioni miraculis confirmatæ adhæreamus et credamus: atqui Deus non potest præcipere ut religioni falsæ adhæreamus et credamus; ergo, etc.

3° Quare certitudo existentie corporum est metaphysica? Quia, positâ relatione sensuum, naturaliter propensi sumus ad admittendam existentiam corporum, et quia nullum suppeditat Deus medium detegendi erroris: atqui naturaliter propensi sumus ad admittendam religionem firmatam miraculis, qualia sunt ea quibus religio mosaïca innititur, adeò ut vir attentus et præjudiciorum expers non posset religioni per hæc miracula confirmatæ denegare consensum, si hæc perspiceret. Aliundè, nullum Deus nobis subministravit medium detegendi erroris, seu talem religionem esse falsam. Ergo talis religio tam metaphysicè certa est, quàm existentia corporum.

4° Si talis religio posset esse falsa, ergo Deus ipse autor miraculi medium instituisset quo prudenter agendo in errorem induceremur; Deus ipse in nobis propensionem inculpisset quâ nos ad errorem conduceret: atqui illud repugnat; ergo, etc.

5° Certitudo religionis miraculis confirmatæ his duabus præmissis nititur: si miracula Pentateuchi et Evangelii errorem confirmarent, Deus ipse errorem præciperet, ipse nos in errorem induceret. Atqui Deus non potest, etc. Ergo, etc. Jam verò duæ illæ præmissæ metaphysicè certæ sunt; ergo, etc.